Oikeustapauskokoelma

UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

3 päivänä toukokuuta 2018*

Välityslauseke – Seitsemäs tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja demonstroinnin puiteohjelma (2007–2013) sekä tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelma ”Horisontti 2020” – Maksujen keskeyttäminen ja avustussopimusten purkaminen tilintarkastuksen johdosta – Vaatimus siitä, että komissio suorittaa summat, jotka sen on maksettava avustussopimusten täytäntöönpanon perusteella – Sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu

Asiassa T-48/16,

**Sigma Orionis SA**, kotipaikka Valbonne (Ranska), edustajinaan asianajajat S. Orlandi ja T. Martin,

kantajana,

vastaan

**Euroopan komissio**, asiamiehinään F. Dintilhac ja M. Siekierzyńska,

vastaajana,

jossa vaaditaan yhtäältä SEUT 272 artiklan perusteella, että komissio velvoitetaan maksamaan kantajalle seitsemännen tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja demonstroinnin puiteohjelman (2007–2013) sekä tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman ”Horisontti 2020” perusteella tehtyjen sopimusten perusteella maksettavat summat, ja toisaalta SEUT 268 artiklan perusteella, että komissio velvoitetaan korvaamaan vahinko, jonka kantaja väittää sille aiheutuneen komission jätettyä noudattamatta velvoitteitaan,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja I. Pelikánová sekä tuomarit P. Nihoul (esittelevä tuomari) ja J. Svenningsen,

kirjaaja: M. Marescaux,

ottaen huomioon asian käsittelyn kirjallisessa vaiheessa ja 27.6.2017 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

**tuomion**

## Asian tausta

1 Kantajana oleva Sigma Orionis SA on Ranskan oikeuden mukaan perustettu yhtiö, jonka toimialana on tietoteknologian alan eurooppalaisten hankkeiden tulosten jakaminen ja niistä tiedottaminen.

2 Se teki Euroopan komission kanssa 36 avustussopimusta seitsemännen tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja demonstroinnin puiteohjelman (2007–2013) (jäljempänä PC7), josta päätettiin PC7:stä 18.12.2006 tehdyllä Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä N:o 1982/2006/EY (EUVL 2006, L 412, s. 1), perusteella.

3 Samat osapuolet tekivät kahdeksan avustussopimusta tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman ”Horisontti 2020” (jäljempänä H2020), joka hyväksyttiin H2020:stä ja päätöksen N:o 1982/2006/EY kumoamisesta 11.12.2013 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1291/2013 (EUVL 2013, L 347, s. 104), perusteella.

### *OLAFin suorittama tutkimus*

4 Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF) aloitti 24.1.2014 kantajaa vastaan tutkimuksen, joka koski väitteitä työaikalomakkeiden manipuloinnista ja liian suuresta tuntipalkasta PC7:ään liittyvien hankkeiden yhteydessä.

5 Tutkimus perustui OLAFin tutkimuksista sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1073/1999 ja neuvoston asetuksen (Euratom) N:o 1074/1999 kumoamisesta 11.9.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013 (EUVL 2013, L 248, s. 1) 3 artiklaan.

6 OLAF ilmoitti 14.4.2014 kantajalle sitä koskevan tutkimuksen aloittamisesta. Tässä yhteydessä siltä pyydettiin useita asiakirjoja. Myös kantajan entisiltä työntekijöiltä hankittiin todistajanlausuntoja.

7 Nämä seikat saivat OLAFin vakuuttuneeksi siitä, että asiassa on suoritettava tarkastus paikan päällä komission paikan päällä suorittamista tarkastuksista ja todentamisista Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten ja muiden väärinkäytösten estämiseksi 11.11.1996 annetun neuvoston asetuksen (Euratom, EY) N:o 2185/96 (EYVL 1996, L 292, s. 2) 5 artiklan perusteella.

8 OLAF ilmoitti 14.11.2014 päivätyllä kirjeellä Grassen (Ranska) syyttäjäviranomaiselle aikomuksestaan suorittaa tarkastuksia ja todentamisia kantajan toimitiloissa. OLAF pyysi myös, että se saisi Ranskan viranomaisilta kaiken tarpeellisen avun, joka käsittää kansallisten oikeussääntöjen mukaisten turvaamistoimien toteuttamisen todisteiden turvaamiseksi.

9 OLAF suoritti 2.–5.12.2014 tällaisia tarkastuksia ja todentamisia paikan päällä. Tutkijat keräsivät asiakirjoja ja tietoja. He kuulivat kahta asianomaista henkilöä ja viittä todistajaa kantajan asianajajan läsnä ollessa.

10 OLAF antoi 28.4.2015 kahdelle asianomaiselle henkilölle tilaisuuden esittää huomautuksia heitä koskevista tosiseikoista.

11 Tämän jälkeen OLAF toimitti komission yksiköille loppukertomuksensa. Tässä kertomuksessa se suositteli, että komissio perii takaisin 1 545 759 euron summan ja harkitsee unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä ja neuvoston asetuksen (EY,

Euratom) N:o 1605/2002 kumoamisesta 25.10.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 (EUVL 2012, L 298, s. 1) 109 artiklassa tarkoitettujen hallinnollisten ja taloudellisten seuraamusten määräämisestä.

### *Komission toimet*

12 Komissio ilmoitti 7.10.2015 päivätyllä kirjeellä kantajalle aikomuksestaan määrätä hallinnollinen seuraamus, jolla kantajaa kiellettäisiin osallistumasta viiden vuoden ajan Euroopan unionin hankintamenettelyihin tai avustusten myöntämismenettelyihin, keskeyttää 15:tä PC7:ään liittyvää hanketta ja viittä H2020:n yhteydessä sovittua hanketta koskevat maksut, lopettaa sen osallistuminen 12:een PC7:ään liittyvään hankkeeseen ja kaikkiin H2020:n yhteydessä sovittuihin hankkeisiin sekä lopettaa sen osallistuminen kuuden H2020:n perusteella tehdyn avustussopimuksen valmisteluun.

13 Samassa kirjeessä kantajaa kehotettiin esittämään huomautuksensa suunnitelluista toimenpiteistä.

14 Kantaja riitautti 28.10.2015 päivätyllä kirjeellä antamassaan vastauksessa OLAFin kertomuksen. Se väitti, että kyseinen laitos ei ollut esittänyt mitään näyttöä petoksesta. Se totesi tässä kirjeessä myös, että OLAFin päätelmät olivat virheellisiä ja suhteettomia.

15 Näiden kirjeiden jälkeen komissio ilmoitti kantajalle sen kolmeen sopimusryhmään osallistumisen lopettamisesta sekä maksujen keskeyttämisestä joidenkin näistä sopimuksista osalta.

16 Ensimmäinen ryhmä käsittää kaksi PC7:n perusteella tehtyä avustussopimusta, joille on annettu numerot 612451 – CRe-AM ja 610947 – RAPP. Komissio päätti 1.12.2015 päivätyllä kirjeellä keskeyttää suorittamatta olevat ja tulevat maksut sekä lopettaa kantajan osallistumisen näihin kahteen sopimukseen. Kantaja teki 21.12.2015 päivätyllä kirjeellä valituksen Redress II -lautakunnalle eli komissiossa perustetulle ja epäsuoria toimia koskevien ehdotusten jättämiseen, arviointiin ja valintaan sekä avustuksen myöntämiseen sovellettavista säännöistä PC7:n ja Euroopan atomienergiayhteisön (Euratom) seitsemännessä ydinalan tutkimuksen ja koulutuksen puiteohjelmassa (2007–2011) tehdyn päätöksen K(2008) 4617 muuttamisesta 28.2.2011 annetun komission päätöksen 2011/161/EU, Euratom (EUVL 2011, L 75, s. 1) liitteessä olevassa 5.3 kohdassa tarkoitetulle muutoksenhakulautakunnalle. Redress II -lautakunta hylkäsi valituksen 29.1.2016. Se katsoi, että keskeyttämistä, ennakkoilmoitusta ja osallistumisen lopettamista koskevissa menettelyissä oli noudatettu sovellettavia periaatteita ja sääntöjä. Redress II -lautakunnan hylättyä valituksen komissio vahvisti 2.2.2016 päivätyllä kirjeellä päätöksensä kantajan näihin kahteen sopimukseen osallistumisen lopettamisesta.

17 Toinen sopimusryhmä koskee sopimuksia nro 609154 – Performer ja nro 314671 – Resilient, jotka on niin ikään tehty PC7:n perusteella. Näiden sopimusten osalta kantajalle ilmoitettiin maksujen keskeyttämisestä 26.1.2016 ja osallistumisen lopettamisesta 28.1.2016.

18 Kolmas ryhmä koskee H2020:een liittyvää hanketta ja tässä yhteydessä sopimusta nro 645775 – Dragon Star Plus. Komissio ilmoitti 27.1.2016 hankkeen koordinaattorille, että kantajan osallistumiseen kohdistui sen lopettamista koskeva toimenpide.

### *Kansalliset menettelyt*

19 Osoitettuaan kertomuksensa komissiolle OLAF toimitti sen Ranskan viranomaisille ja suositteli niille todettuja menettelyjä koskevan kansallisen rikosmenettelyn aloittamista Ranskan oikeuden perusteella siltä osin kuin nämä menettelyt kuuluvat sen soveltamisalaan.

20 Tämän ilmoituksen jälkeen Grassen virallinen syyttäjä vaati 10.4.2015 petosta koskevan tutkinnan aloittamista X:ää vastaan 14.11.2011 ja 10.4.2015 välisenä aikana tehdyistä unionia vahingoittaneista teoista. Kantajaa, sen johtajaa ja kahta johtavassa asemassa olevaa henkilöä syytettiin 15.10.2015 petoksesta.

21 Asian käsiteltäväkseen saanut cour d'appel d'Aix-en-Provencen (Aix-en-Provencen ylioikeus, Ranska) tutkintajaosto (jäljempänä tutkintajaosto) antoi 17.12.2015 tuomion, jossa se totesi Ranskan viranomaisten kantajaa, sen johtajaa ja kahta edellä mainittua johtavassa asemassa olevaa henkilöä vastaan Ranskassa aloittamassa rikosmenettelyssä käyttämät asiakirjat pätemättömiksi. Kyseisen tuomioistuimen mukaan nämä asiakirjat oli hankittu riippumatta erilaisista menettelyllisistä takeista, joilla on tarkoitus turvata puolustautumisoikeudet. Näihin pätemättömiksi todettuihin asiakirjoihin kuului OLAFin Ranskan viranomaisille toimittama loppukertomus.

22 Tribunal de commerce de Grasse (Grassen kauppatuomioistuin) aloitti 19.2.2016 antamallaan tuomiolla kantajan saneerausmenettelyn ja nimesi selvittäjän.

23 Tämä sama tuomioistuin asetti kantajan 27.4.2016 konkurssiin.

24 Komissio valvoi 4.5.2016 konkurssisaatavina summat, joiden maksamiseen se katsoi kantajan olevan velvollinen kaikkien purettujen avustussopimusten perusteella. Kantaja riitautti nämä yhteensä 2 639 815,40 euron suuruiset saatavat.

25 Tribunal de commerce de Grasse hylkäsi 8.9.2017 antamillaan kahdella määräyksellä komission kantajan konkurssissa valvomat saatavat sillä perusteella, että OLAFin tutkimus, jonka seurauksena komissio katsoi, ettei kantajalle olisi pitänyt suorittaa tiettyjä maksuja, oli todettu tutkintajaoston 17.12.2015 antamalla tuomiolla ”mitättömäksi”.

## Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset

26 Kantaja nosti esillä olevan kanteen 2.2.2016 unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon toimittamallaan kannekirjelmällä.

27 Kantaja esitti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon samana päivänä toimittamallaan erillisellä asiakirjalla välitoimihakemuksen.

28 Tribunal de commerce de Grassen nimeämä pesänhoitaja antoi 30.9.2016 päivätyllä kirjeellä, joka toimitettiin unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 3.10.2016, kantajan asianajajalle luvan jatkaa oikeudenkäyntiä unionin yleisessä tuomioistuimessa.

29 Unionin yleisen tuomioistuimen presidentti hylkäsi välitoimihakemuksen 25.8.2017 antamallaan määräyksellä Sigma Orionis v. komissio (T-48/16 R, ei julkaistu, EU:T:2017:585) ja määräsi, että oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.

30 Unionin yleinen tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa asian käsittelyn suullisen vaiheen.

31 Asianosaisten lausumat ja vastaukset unionin yleisen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 27.6.2017 pidetyssä istunnossa.

32 Asian käsittelyn suullinen vaihe päätettiin 27.6.2017.

33 Unionin yleinen tuomioistuin päätti 25.10.2017 antamallaan määräyksellä aloittaa asian käsittelyn suullisen vaiheen uudelleen unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 113 artiklan nojalla.

34 Unionin yleisen tuomioistuimen ensimmäisen jaoston puheenjohtaja päätti 25.10.2017 tekemällään päätöksellä liittää asiakirja-aineistoon edellä 25 kohdassa mainitut tribunal de commerce de Grassen 8.9.2017 antamat kaksi määräystä sekä yhden liitteen, jotka kantaja toimitti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon postitse 22.9.2017.

35 Unionin yleinen tuomioistuin varasi työjärjestyksen 85 artiklan 4 kohdan mukaisesti asianosaisille tilaisuuden lausua näistä asiakirjoista, minkä ne tekivät asetetussa määräajassa.

36 Unionin yleinen tuomioistuin päätti 17.11.2017 tekemällään päätöksellä uudelleen asian käsittelyn suullisen vaiheen, ja asia siirrettiin päätösneuvotteluun.

37 Kantaja vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

– toteaa, että komissio ei ole noudattanut PC7:ään ja H2020:een liittyvistä avustussopimuksista seuraavia sopimusvelvoitteitaan, kun se on keskeyttänyt kaikki kantajalle maksettavat maksut lainvastaisesti laaditun OLAFin tutkintakertomuksen perusteella

– toteaa, että komissio ei ole noudattanut PC7:ään ja H2020:een liittyvistä avustussopimuksista seuraavia sopimusvelvoitteitaan, kun se on purkanut kyseiset sopimukset tämän kertomuksen perusteella

– näin ollen velvoittaa komission maksamaan PC7:ään liittyvien sopimusten perusteella kantajalle maksettavat summat, eli 607 404,49 euroa II.5.5 kohdan mukaisine viivästyskorkoineen, jotka lasketaan maksettavien summien eräpäivästä lähtien Euroopan keskuspankin (EKP) perusrahoitusoperaatioille vahvistaman korkokannan mukaisesti 3,5 prosenttiyksiköllä korotettuna

– näin ollen velvoittaa komission maksamaan H2020:een liittyvien sopimusten perusteella kantajalle maksettavat summat, eli 226 688,68 euroa II.21.11.1 kohdan mukaisine viivästyskorkoineen, jotka lasketaan maksettavien summien eräpäivästä lähtien EKP:n perusrahoitusoperaatioille vahvistaman korkokannan mukaisesti 3,5 prosenttiyksiköllä korotettuna

– näin ollen velvoittaa komission korvaamaan kantajalle aiheutuneen sopimussuhteen ulkopuolisen vahingon, jonka suuruudeksi arvioidaan 1 500 000 euroa

– näin ollen velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut

– toissijaisesti nimeää asiantuntijan niiden summien määrittämiseksi, jotka kantajalle on kiistatta maksettava avustussopimusten nojalla.

38 Komissio vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

– jättää kanteen tutkimatta tai ainakin hylkää sen perusteettomana

– velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

## Oikeudellinen arviointi

### *Sopimusvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva kanne*

39 Neljän ensimmäisen ja seitsemännen vaatimuksensa tueksi kantaja väittää, että komissio on keskeyttänyt maksut ja purkanut kyseessä olevat sopimukset (jäljempänä riidanalaiset toimenpiteet) sopimusehtojen vastaisesti.

*Unionin yleisen tuomioistuimen toimivalta*

40 Aluksi on varmistettava, onko unionin yleinen tuomioistuin toimivaltainen ratkaisemaan sen käsiteltäväksi saatetun asian.

41 Tältä osin on tuotava esille, kuten kantaja on tehnyt komission sitä kiistämättä, että SEUT 272 artiklan mukaan, luettuna yhdessä SEUT 256 artiklan kanssa, unionin yleisellä tuomioistuimella on toimivalta ratkaista asia ensimmäisenä oikeusasteena unionin tekemässä tai sen puolesta tehdyssä yksityisoikeudellisessa sopimuksessa olevan välityslausekkeen nojalla.

42 Esillä olevassa tapauksessa tällainen lauseke on PC7:n yhteydessä allekirjoitettujen sopimusten 9 kohdassa ja H2020:n nojalla tehtyjen sopimusten 57 kohdassa.

43 Tällä perusteella on katsottava asianosaisten yksimielisen kannan mukaisesti, että unionin yleinen tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan kantajan vaatimuksen, joka koskee komission sopimusvelvoitteiden noudattamatta jättämistä.

*Sovellettava oikeus*

44 Kantaja nosti unionin yleisessä tuomioistuimessa SEUT 272 artiklaan perustuvan kanteen PC7:n ja H2020:n perusteella tehtyihin avustussopimuksiin sisältyvien välityslausekkeiden nojalla, minkä vuoksi esillä olevan oikeusriidan kohteena ei ole komission tekemän päätöksen ja sen tekemiseen johtaneen hallinnollisen menettelyn laillisuus, vaan kahden sopimuspuolen välisen sopimusriidan ratkaisu, jossa on otettava huomioon kyseisiin sopimuksiin sovellettava oikeus (ks. vastaavasti tuomio 12.7.2016, komissio v. Thales développement et coopération, T-326/13, ei julkaistu, EU:T:2016:403, 73 kohta).

45 PC7:n perusteella tehtyjen sopimusten 9 kohdan mukaan niihin sovelletaan etusijajärjestyksessä sopimusehtoja, sopimusten perusteena olevaa tutkimusohjelmaa koskevia Euroopan yhteisön ja unionin toimia, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavaa varainhoitoasetusta, muita yhteisön ja unionin oikeussääntöjä sekä toissijaisesti Belgian oikeutta. Asiallisesti sama sääntö sisältyy H2020:n perusteella tehtyjen sopimusten 57 kohtaan, jonka mukaan sopimuksiin sovelletaan sovellettavaa unionin oikeutta ja toissijaisesti Belgian oikeutta. Näistä määräyksistä seuraa, että jollei unionin yleiseen talousarvioon sovellettavan varainhoitoasetuksen soveltamista riitauteta, esillä olevaan oikeusriitaan sovellettavat säännöt ovat – siltä osin kuin ne ovat merkityksellisiä – tapauksen mukaan yhteisön ja unionin oikeussääntöjä sekä toissijaisesti Belgian oikeuden säännöksiä.

*Tutkittavaksi ottaminen*

*– Oikeussuojan tarve*

46 Komissio huomauttaa, että kannekirjelmän jättämisajankohtana se oli purkanut vain yhden kantajan kanssa tekemänsä avustussopimuksen.

47 Oikeuskäytännön mukaan kantajan on osoitettava, että sillä oli jo syntynyt ja edelleen olemassa oleva oikeussuojan tarve kanteen nostamisajankohtana, jotta sen vaatimus voidaan tutkia aineellisesti (tuomio 26.2.2015, Planet v. komissio, C-564/13 P, EU:C:2015:124, 31 kohta).

48 Komissio ei ole esittänyt muodollista oikeudenkäyntiväitettä kantajan oikeussuojan tarpeen puuttumisesta, mutta oikeuskäytännön mukaan tämä ei estä unionin yleistä tuomioistuinta tutkimasta viran puolesta tätä kysymystä tutkittavaksi ottamisesta ja jättämästä tarvittaessa kanne tutkimatta, sillä oikeussuojan tarpeen puuttuminen on ehdoton peruste jättää kanne tutkimatta (ks. määräys 4.12.2014, Talanton v. komissio, T-165/13, ei julkaistu, EU:T:2014:1027, 69 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

49 Kantaja on kirjelmissään laskenut yhteen summat, jotka sille on sen mielestä maksettava komission kanssa PC7:n ja H2020:n perusteella tehtyjen 22 avustussopimuksen perusteella.

50 Kannekirjelmän jättämisajankohtana kantajan osallistuminen yhteen H2020:een liittyvään sopimukseen ja neljään PC7:ään liittyvään sopimukseen oli lopetettu. H2020:n yhteydessä purettu sopimus oli sopimus nro 645775 – Dragon Star Plus. PC7:n yhteydessä purettujen sopimusten numerot ovat 610947 – RAPP, 612451 – CRe-AM, 609154 – Performer ja 314671 – Resilient.

51 Näiden viiden sopimusten osalta komissio oli siis tehnyt päätöksen ajankohtana, jona kannekirjelmä jätettiin, mistä seuraa, että näiden sopimusten osalta kantajalla oli oikeuskäytännössä edellytetty oikeussuojan tarve ajankohtana, jona se nosti kanteen.

52 Asia on toisin niiden PC7:n ja H2020:n perusteella tehtyjen 17 muun sopimuksen osalta, joiden suhteen komissio ei ollut vielä tehnyt minkäänlaista päätöstä kannekirjelmän jättämisajankohtana. Näiden sopimusten osalta kannekirjelmän jättämisajankohtana kantajalla ei ollut oikeussuojan tarvetta, ja näin ollen kanne on jätettävä tutkimatta edellä 47 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti.

*– Kannekirjelmän selkeyden ja täsmällisyyden puuttumista koskeva oikeudenkäyntiväite*

53 Komission mukaan kannekirjelmä ei täytä työjärjestyksen 76 artiklan d alakohdassa mainittuja selkeyden ja täsmällisyyden vaatimuksia, koska kantajan perusteluissa tukeudutaan sellaisten kansallisten säännösten noudattamatta jättämiseen, joita ei ole yksilöity.

54 Työjärjestyksen 76 artiklan d alakohdan mukaan kannekirjelmässä on mainittava oikeudenkäynnin kohde ja esitettävä yhteenveto perusteista, ja näiden mainintojen on oltava selviä ja täsmällisiä, jotta vastaaja voi valmistella puolustuksensa ja jotta unionin tuomioistuimet voivat harjoittaa valvontaansa (tuomio 15.9.2016, European Dynamics Luxembourg ja Evropaïki Dynamiki v. EIT, T-481/14, ei julkaistu, EU:T:2016:498, 460 kohta).

55 Esillä olevassa tapauksessa kantajan toimittamasta kannekirjelmästä ilmenee, että oikeudenkäynnin kohteeksi on yksilöity komission toteuttamien riidanalaisten toimenpiteiden riitauttaminen. Kantajan esittämien kanneperusteiden on yksilöity perustuvan komission sopimusvelvoitteiden noudattamatta jättämiseen sillä perusteella, että riidanalaiset toimenpiteet ovat ristiriidassa tutkintajaoston tuomion oikeusvoimavaikutuksen kanssa (ensimmäinen kanneperuste), että OLAFin kertomus, johon komissio tukeutui nämä toimenpiteet toteuttaessaan, on laadittu sellaisten todisteiden perusteella, jotka on hankittu vastoin kansallista oikeutta (toinen kanneperuste) ja unionin perusoikeuksia (kolmas kanneperuste), että komissio ei voinut keskeyttää ja purkaa H2020:een liittyviä sopimuksia PC7:ään liittyvien sopimusten yhteydessä suoritettujen tarkastusten ja todentamisten perusteella (neljäs kanneperuste) ja että komissio on loukannut suhteellisuusperiaatetta riidanalaiset toimenpiteet toteuttaessaan (viides kanneperuste).

56 Kun otetaan huomioon komission vastineessaan ja vastauksessaan esittämät perustelut, se on selvästi kyennyt ymmärtämään kantajan sille osoittamat väitteet.

57 Näissä olosuhteissa työjärjestyksessä asetettujen tutkittavaksi ottamisen edellytysten on katsottava täyttyvän ja komission esittämä oikeudenkäyntiväite on hylättävä.

*Ensimmäinen ja toinen vaatimus*

58 Kantajan kaksi ensimmäistä vaatimusta, jotka koskevat PC7:ään ja H2020:een liittyvien avustussopimusten mukaisten maksujen keskeyttämistä sekä kyseisten sopimusten purkamista, on käsiteltävä yhdessä.

59 Näiden vaatimustensa tueksi kantaja vetoaa viiteen kanneperusteeseen. Riidanalaiset toimenpiteet eivät ensinnäkään voineet perustua OLAFin kertomukseen, koska se on kumottu tutkintajaoston tuomiolla. Toiseksi riidanalaiset toimenpiteet ovat ristiriidassa kyseisten sopimusten kanssa, koska ne perustuvat kansallisen oikeuden vastaisesti hankittujen todisteiden perusteella laadittuun kertomukseen. Kolmanneksi nämä toimenpiteet ovat ristiriidassa näiden sopimusten kanssa myös siksi, että todisteet on hankittu Euroopan unionin perusoikeuskirjan vastaisesti. Neljänneksi komissio ei voinut H2020:een liittyvien sopimusten keskeyttämiseksi ja purkamiseksi tukeutua PC7:ään liittyvien sopimusten yhteydessä suoritettuihin tarkastuksiin ja todentamisiin, kuten se on tehnyt. Viidenneksi komissio on loukannut suhteellisuusperiaatetta.

*– Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee tutkintajaoston antaman tuomion oikeusvoimavaikutuksen huomiotta jättämistä*

60 Kantajan mukaan riidanalaiset toimenpiteet eivät voineet perustua OLAFin laatimaan loppukertomukseen, koska tutkintajaosto oli kumonnut tämän kertomuksen.

61 Vastauksena näihin perusteluihin komissio korostaa, että OLAFin laatimaa kertomusta, jolla valmistellaan komission päätöksiä, ei voida pitää kannekelpoisena toimena. Vaikka se katsottaisiin kannekelpoiseksi, kansallinen tuomioistuin ei olisi voinut kumota sitä, sillä toimivalta unionin elinten antamien toimien kumoamiseen kuuluu yksinomaan unionin tuomioistuimille.

62 On huomattava, että oikeuskäytännön mukaan ainoastaan unionin tuomioistuimilla on toimivalta todeta unionin toimen pätemättömyys (ks. tuomio 21.12.2011, Air Transport Association of America ym., C-366/10, EU:C:2011:864, 48 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

63 Näin ollen riippumatta siitä, mitä tutkintajaosto on tuomiossaan todennut, OLAFin kertomus on unionin oikeusjärjestyksessä laillinen niin kauan kuin unionin tuomioistuimet eivät ole todenneet sitä pätemättömäksi.

64 Tutkintajaoston antamassa tuomiossa käytettyjen ilmaisujen mukaan kyseinen tuomioistuin katsoi, että ”koko esitutkinta, mukaan lukien OLAFin tutkinta ja sen myöhemmät toimet, on kumottava, lukuun ottamatta Grassen syyttäjäviranomaiselle toimitettua alkuperäistä ilmoitusta, saateviestiä, jolla asia on saatettu poliisin tutkittavaksi, ja ainoastaan virallisen syyttäjän syytevaltaan kuuluvia syytekirjelmiä”.

65 Kuten komissio toteaa, tässä tuomiossa ei kuitenkaan esitetä päätelmää, jonka mukaan OLAFin laatima kertomus olisi kumottu unionin oikeusjärjestyksessä, vaan siinä esitetään ainoastaan, että kyseisen tuomioistuimen mukaan ”SEU 6 artiklan – – ja rikosprosessilain johdantopykälän, jonka mukaan asianosaisten välillä on säilytettävä tasapaino, edellytysten vastaisesti suoritetun OLAFin tutkinnan huomioon ottaminen ei [ollut] tarpeen eikä perusteltua edes pelkkänä tiedoksi annettuna seikkana rikosprosessissa, joka koskee Euroopan komission rahoittamia ohjelmia koskevien tarjouspyyntöjen täytäntöönpanoon käytetyn ajan laskentatapaa, kun kyseinen virasto ei ole menettelyn tässä vaiheessa kyseenalaistanut työn sisältöä”.

66 Vaikka näissä olosuhteissa tutkintajaoston tuomion seurauksena OLAFin kertomusta ei voitu käyttää kantajan johtajia vastaan Ranskassa vireille saatetussa rikosprosessissa, komissio saattoi kuitenkin unionin oikeuden mukaisessa ja sopimusmääräyksillä rajatussa hallinnollisessa menettelyssä tukeutua kyseiseen OLAFin kertomukseen riidanalaisten toimenpiteiden toteuttamiseksi niin kauan kuin unionin tuomioistuimet eivät olleet todenneet tätä kertomusta pätemättömäksi.

67 Kantaja vetoaa 30.9.2009 annettuun tuomioon Sison v. neuvosto (T-341/07, EU:T:2009:372, 116 kohta) osoittaakseen, että komission oli joka tapauksessa otettava tutkintajaoston tuomio huomioon.

68 On huomattava, että 30.9.2009 annettu tuomio Sison v. neuvosto (T-341/07, EU:T:2009:372) koskee sellaisen säännöstön täytäntöönpanoa, jossa unionin toimielimen päätösten on perustuttava kansallisten elinten, erityisesti kansallisen oikeusjärjestyksen mukaisten tuomioistuinten, tekemiin päätöksiin. Esillä olevassa asiassa tilanne on toinen, sillä tässä asiassa yhdessäkään säännöksessä ei velvoiteta komissiota tukeutumaan päätökseen, joka kansallisen elimen on tehtävä, vaikka tämä elin olisi tuomioistuin. Unionin yleinen tuomioistuin ei missään tapauksessa antanut 30.9.2009 antamassaan tuomiossa Sison v. neuvosto (T-341/07, EU:T:2009:372) kansallisille tuomioistuimille toimivaltaa, jonka nojalla ne voisivat todeta unionin toimia pätemättömiksi ja velvoittaa siten unionin toimielimet päätöksentekoon, jossa tällainen pätemättömyys otetaan huomioon.

69 Näitä toteamuksia ei voida horjuttaa tribunal de commerce de Grassen 8.9.2017 antamilla määräyksillä, jotka kantaja on toimittanut unionin yleiselle tuomioistuimelle, joiden tutkintaa varten suullinen käsittely aloitettiin uudelleen edellä 33–35 kohdassa todetulla tavalla ja joiden mukaan komission esittämiä saatavia ei voida hyväksyä, koska ne perustuvat OLAFin suorittamaan ja tutkintajaoston ”mitättömäksi” toteamaan tutkintaan.

70 Tribunal de commerce de Grassessa käydyllä menettelyllä ei voi olla vaikutusta nyt esillä olevaan kanteeseen, koska siltä osin kuin kanne koskee riidanalaisten toimenpiteiden yhteensopivuutta kyseisten sopimusten ja niiden perusteella sovellettavien sääntöjen kanssa se kuuluu SEUT 272 artiklan nojalla, luettuna yhdessä kyseisten sopimusten välityslausekkeen kanssa, unionin yleisen tuomioistuimen yksinomaiseen toimivaltaan.

71 Näillä kahdella menettelyllä on myös eri tavoitteet, sillä esillä oleva kanne koskee riidanalaisten toimenpiteiden yhteensopivuutta näiden sopimusten ja näiden sääntöjen kanssa, kun taas kantajan antamien selitysten mukaan menettelyllä tribunal de commerce de Grassessa oli tarkoitus ratkaista, voitiinko komission mahdolliset saatavat ottaa huomioon yrityksen konkurssissa.

72 Näiden seikkojen perusteella ensimmäinen kanneperuste on hylättävä.

– *Toinen kanneperuste, joka koskee Ranskan oikeuden rikkomista*

73 Kantaja väittää, että OLAFin on noudatettava kansallista oikeutta, kun se suorittaa tarkastuksia ja todentamisia jäsenvaltion alueella, ja että tämä perustuu kyseiseen laitokseen sovellettaviin asetuksiin eli asetukseen N:o 883/2013 sekä asetukseen N:o 2185/96.

74 Näiden väitteidensä tueksi kantaja vetoaa

– asetuksen N:o 883/2013 3 artiklan 3 kohtaan, jonka mukaan ”tehdessään tarkastuksia ja todentamisia paikan päällä [OLAFin] työntekijät noudattavat asianomaisen jäsenvaltion sääntöjä ja käytäntöjä – – jollei sovellettavasta unionin oikeudesta muuta johdu”

– asetuksen N:o 2185/96 6 artiklan 1 kohdan kolmanteen alakohtaan, jossa säädetään, että jollei unionin oikeudesta muuta johdu, OLAFin tutkijoiden on noudatettava asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisia menettelysääntöjä

– asetuksen N:o 883/2013 11 artiklan 2 kohtaan, jonka mukaan ”[OLAFin] kertomuksia ja suosituksia laadittaessa on otettava huomioon asianomaisen jäsenvaltion kansallinen lainsäädäntö”.

75 Esillä olevassa tapauksessa kansallista oikeutta on rikottu seuraavissa kolmessa tilanteessa:

– ennen kuin OLAF toteutti toimensa kantajan toimitiloissa, sen olisi pitänyt saada lupa kansalliselta tuomioistuimelta

– tämän toimen aikana sen tutkijoiden mukana olisi pitänyt olla kansallisia rikospoliiseja

– tutkijoiden olisi pitänyt ilmoittaa kantajalle sen oikeudesta vastustaa paikan päällä suoritettavia tarkastuksia ja todentamisia.

76 Näihin väitteisiin vastattaessa on muistettava, että kuten edellä 62–66 kohdassa on todettu, OLAFin laatima kertomus on laillinen unionin oikeusjärjestyksessä niin kauan kuin unionin tuomioistuimet eivät ole todenneet sitä pätemättömäksi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta päätöksiä, joita kansalliset viranomaiset tai tuomioistuimet voivat tehdä tällaisen kertomuksen käyttämisestä kansallisen oikeuden nojalla vireille saatetuissa menettelyissä.

77 Kolmannesta kantajan esille tuomasta säännöksestä eli asetuksen N:o 883/2013 11 artiklan 2 kohdasta seuraa, että OLAFin laatimia kertomuksia voidaan käyttää kansallisissa menettelyissä, jos ne on laadittu kansallisen lainsäädännön sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti. Jos kansallista lainsäädäntöä ei ole noudatettu, kuten kantaja esillä olevassa tapauksessa väittää, sen seurauksena OLAFin laatimaa kertomusta ei voida käyttää kansallisissa menettelyissä, mutta tämä ei voi vaikuttaa komission mahdollisuuteen perustaa päätöksensä kyseiseen asiakirjaan.

78 Kantajan mainitsemien muiden säännösten, eli asetuksen N:o 883/2013 3 artiklan 3 kohdan ja asetuksen N:o 2185/96 6 artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan mukaan OLAFin on suorittaessaan tarkastuksia ja todentamisia paikan päällä noudatettava asianomaisen jäsenvaltion voimassa olevia sääntöjä ja käytäntöjä, jollei sovellettavasta unionin oikeudesta muuta johdu.

79 Näistä säännöksistä seuraa, että OLAFin paikan päällä suorittamat tarkastukset ja todentamiset kuuluvat ympäristöön, jossa sovelletaan kansallista lainsäädäntöä, mutta unionin oikeus syrjäyttää joka tapauksessa kansallisen lainsäädännön aina, kun asetuksessa N:o 883/2013 tai asetuksessa N:o 2185/96 näin säädetään.

80 Ensimmäisestä tilanteesta, jossa Ranskan lainsäädäntöä väitetään rikotun, on todettava, että asetuksissa N:o 883/2013 ja N:o 2185/96 ei velvoiteta noudattamaan kansallisia vaatimuksia ennen kuin OLAF suorittaa tarkastuksia ja todentamisia taloudellisen toimijan toimitiloissa, paitsi jos tämä toimija ei vastusta niitä.

81 Ainoastaan tässä tapauksessa asetuksen N:o 2185/96 9 artiklan ensimmäisessä kohdassa säädetään, että kyseisen jäsenvaltion on tarjottava kansallisten säännöstensä mukaisesti OLAFin tarkastajille tarpeellinen apu, jotta he voivat suorittaa paikan päällä tehtävät tarkastukset ja todentamiset, ja sen toisessa kohdassa, että jäsenvaltioiden on kansallista oikeutta noudattaen tarvittaessa toteutettava tarpeelliset toimenpiteet. Asiakirja-aineistosta kuitenkin ilmenee, ettei kantaja ole vastustanut paikan päällä suoritettavia tarkastuksia ja todentamisia unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatetussa asiassa.

82 Asetuksissa N:o 883/2013 ja N:o 2185/96 ei ole säädetty kansallisen tuomioistuimen etukäteen antamaa lupaa koskevien vaatimusten kaltaisten kansallisten vaatimusten noudattamisesta, kun asianomainen toimija ei vastusta tarkastuksia ja todentamisia, vaan näissä säädöksissä asetetaan OLAFin paikan

päällä suorittamien tarkastusten ja todentamisten edellytykseksi ainoastaan tämän laitoksen pääjohtajan antama kirjallinen valtuutus (asetuksen N:o 883/2013 7 artiklan 2 kohta ja asetuksen N:o 2185/96 6 artiklan 1 kohdan toinen alakohta), minkä vuoksi kantajan väitteet on hylättävä.

83 Kantaja väittää, että 22.10.2002 antamassaan tuomiossa Roquette Frères (C-94/00, EU:C:2002:603, 48 kohta) yhteisöjen tuomioistuin asetti komissiolle kilpailuoikeuden alalla velvollisuuksia, joita sen on noudatettava siltä osin kuin kyse on tuomioistuimen hallinnollisten menettelyjen yhteydessä antamista luvista.

84 Tämä väite ei perustu tosiseikkoihin, sillä toisin kuin kantaja toteaa, sen mainitsemassa tuomiossa ei velvoiteta kääntymään kansallisen tuomioistuimen puoleen ennen paikan päällä suoritettavia tarkastuksia ja todentamisia, vaan siinä ainoastaan täsmennetään hallintoviranomaiselle, että sen on ennen näiden tarkastusten ja todentamisten suorittamista täsmennettävä tutkimuksensa kohde. Esillä olevassa tapauksessa OLAFin pääjohtaja on antanut 27.11.2014 valtuutuksen, ja tutkijat ovat esittäneet sen saapuessaan kantajan tiloihin, missä sen on allekirjoittanut kantajan johtaja, joka on säilyttänyt siitä jäljennöksen. Tämän valtuutuksen sisältöä ei ole millään tavoin riitautettu.

85 Toisesta tilanteesta, jossa Ranskan lainsäädäntöä ei ole kantajan mukaan noudatettu, on todettava, että sovellettavien Euroopan unionin asetusten mukaan

– OLAFin tutkijat suorittavat tutkimukset OLAFin pääjohtajan johdolla (asetuksen N:o 883/2013 7 artiklan 1 kohta ja asetuksen N:o 2185/96 4 artikla ja 6 artiklan 1 kohta)

– näiden tutkijoiden on ilmoitettava kansallisille viranomaisille paikan päällä suoritettavista tarkastuksista ja todentamisista ennen niiden suorittamista (asetuksen N:o 2185/96 4 artiklan ensimmäinen kohta)

– heitä voivat avustaa kansalliset toimihenkilöt, jotka kansalliset viranomaiset lähettävät tai jotka toimivat komissiossa kansallisina asiantuntijoina (asetuksen N:o 2185/96 4 artiklan ensimmäinen kohta)

– jos nämä toimihenkilöt sitä toivovat, heidän osallistumisensa on hyväksyttävä (asetuksen N:o 2185/96 4 artiklan toinen kohta)

– jos paikan päällä suoritettavaa tarkastusta tai todentamista vastustetaan, kansallisten viranomaisten on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen OLAFin tehtävien hoitamisen kansallista oikeutta noudattaen (asetuksen N:o 2185/96 9 artikla).

86 Näistä säännöksistä seuraa, että kansallisten toimihenkilöiden osallistumisesta säädetään asetuksessa N:o 2185/96 ja että siinä edellytetään sitä kahdessa tilanteessa OLAFin suorittaessa tarkastuksia ja todentamisia paikan päällä, mutta esillä olevassa tapauksessa ei ole kyse kummastakaan. Sitä edellytetään yhtäältä, jos taloudellinen toimija vastustaa OLAFin tarkastuksia ja todentamisia. Kantajan toimittamien tietojen mukaan tällaista vastustamista ei ole ollut. Toisaalta kansallisten toimihenkilöiden osallistuminen on hyväksyttävä, jos nämä toimihenkilöt sitä pyytävät.

87 Asiakirja-aineistosta ilmenee, että esillä olevassa tapauksessa osan toimista aikana paikalla oli kolme kansallista virkamiestä, että nämä virkamiehet ilmoittivat kantajan toimitusjohtajalle, että häntä vastaan oli aloitettu esitutkinta Ranskan oikeuden perusteella rinnakkain unionin oikeuteen perustuvan menettelyn kanssa, ja että tässä yhteydessä he toteuttivat tiettyjä toimia ennen poistumistaan kantajan toimitiloista puolenpäivän aikaan esittämättä toivettaan osallistua unionin oikeuden perusteella paikan päällä suoritettaviin tarkastuksiin ja todentamisiin.

88 Näin ollen se, että kansalliset toimihenkilöt eivät olleet paikalla koko toimen ajan, ei johtunut OLAFin menettelystä vaan heidän itse tekemästään päätöksestä, joka ei näin ollen voi vaikuttaa komission tämän laitoksen laatiman kertomuksen perusteella toteuttamien riidanalaisten toimenpiteiden pätevyyteen.

89 Kantaja vetoaa 21.9.1989 annettuun tuomioon Hoechst v. komissio (46/87 ja 227/88, EU:C:1989:337, 34 kohta), jossa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että komission on kunnioitettava niitä menettelyllisiä takeita, joita kansallisessa oikeudessa on säädetty, kun se suorittaa tarkastuksia ja todentamisia paikan päällä.

90 Tämä väite ei perustu tosiseikkoihin, sillä kuten asiakirja-aineistosta ilmenee, kantaja ei ole vastustanut paikan päällä suoritettavia tarkastuksia ja todentamisia unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatetussa asiassa, kun taas sen mainitsemassa tuomiossa viitataan tilanteeseen, jossa kansallisilta viranomaisilta on pyydetty apua taloudellisen toimijan vastustettua komission paikan päällä suorittamaa tarkastusta tai todentamista kilpailuasian tutkinnan yhteydessä.

91 Kolmannesta kantajan esille tuomasta tilanteesta on todettava, että asetuksen N:o 2185/96 5 artiklan toisen kohdan mukaan taloudellisten toimijoiden on sallittava pääsy toimitiloihin, maa-alueille, kuljetusvälineisiin ja muihin ammatillisessa käytössä oleviin paikkoihin tarkastusten ja todentamisten suorittamisen helpottamiseksi.

92 Tämän asetuksen 9 artiklassa säädetään tätä täydentäen, että jos tutkinnan kohteena olevat taloudelliset toimijat vastustavat paikan päällä suoritettavaa tarkastusta tai todentamista, kyseisen jäsenvaltion on tarjottava kansallisten säännöstensä mukaisesti tarkastajille tarpeellinen apu, jotta he voivat suorittaa paikan päällä tehtävää tarkastusta ja todentamista koskevan tehtävänsä. Tämän saman säännöksen mukaan jäsenvaltioiden on tällöin kansallista oikeutta noudattaen tarvittaessa toteutettava tarpeelliset toimenpiteet.

93 Taloudellisille toimijoille asetetusta velvollisuudesta suostua paikan päällä suoritettaviin tarkastuksiin ja todentamisiin määrätään myös PC7:ään liittyvien, kantajan allekirjoittamien sopimusten, joissa vahvistetaan puitteet komission ja kantajan välisille sopimussuhteille, liitteessä II olevan II.22 kohdan 2–4 alakohdassa.

94 On totta, että asetuksessa N:o 2185/96 säädetään, kuten edellä 92 kohdassa on todettu, tilanteesta, jossa taloudellinen toimija vastustaa OLAFin paikan päällä suorittamia tarkastuksia ja todentamisia, ja että tällaisessa tapauksessa kansallisilta viranomaisilta voidaan pyytää apua ja että näiden viranomaisten toimet on toteutettava tällöin kansallisen oikeuden mukaisesti.

95 Tässä säännöksessä ei kuitenkaan anneta taloudellisille toimijoille oikeutta vastustaa OLAFin suunnittelemia toimia, vaan siinä säädetään ainoastaan, että näitä toimia vastustaessaan ne voidaan pakottaa hyväksymään ne, sillä tältä osin voidaan pyytää kansallisilta viranomaisilta virka-apua kansallisessa oikeudessa säädetyin edellytyksin.

96 Asiakirja-aineistosta ilmenee, että tätä säännöstä ei ole voitu soveltaa esillä olevassa tapauksessa, koska kuten kantaja on itse todennut, se ei ole vastustanut OLAFin paikan päällä suorittamia tarkastuksia ja todentamisia.

97 Kaikilla näillä perusteilla tämä kanneperuste on hylättävä.

*– Kolmas kanneperuste, joka koskee perusoikeuksien loukkaamista*

98 Kolmannella kanneperusteellaan kantaja väittää, että komissio ei voinut toteuttaa riidanalaisia toimenpiteitä, koska ne perustuivat perusoikeuskirjan 47 artiklan vastaisesti hankittujen todisteiden perusteella laadittuun kertomukseen.

99 Istunnossa kantaja ilmoitti vastauksena unionin yleisen tuomioistuimen esittämään kysymykseen, että sen mielestä komission on tekemiensä sopimusten täytäntöönpanossa noudatettava perusoikeuskirjassa tunnustettuja oikeuksia. Komissio puolestaan totesi, että sen mielestä näiden oikeuksien soveltamisesta unionin toimielinten sopimusasioissa noudattamiin menettelyihin ei voida esittää yleistä toteamusta vaan soveltamista on arvioitava tapauskohtaisesti muun muassa sopimusmääräysten perusteella.

100 Tässä yhteydessä on huomattava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perusoikeudet ovat unionin oikeusjärjestyksessä luonteeltaan yleisiä oikeusperiaatteita (tuomio 17.12.1970, Internationale Handelsgesellschaft, 11/70, EU:C:1970:114, 4 kohta; tuomio 13.5.2014, Google Spain ja Google, C-131/12, EU:C:2014:317, 68 kohta ja tuomio 3.7.2014, Kamino International Logistics ja Datema Hellmann Worldwide Logistics, C-129/13 ja C-130/13, EU:C:2014:2041, 69 kohta).

101 Nämä oikeudet on kirjattu perusoikeuskirjaan, joka on osa EU-sopimusta ja jonka 51 artiklan 1 kohdassa määrätään, että sen määräykset ”koskevat” poikkeuksetta ”unionin toimielimiä, elimiä ja laitoksia toissijaisuusperiaatteen mukaisesti”.

102 Tällä perusteella perusoikeuksia sovelletaan unionin toimielimille annettujen toimivaltuuksien käyttöön myös sopimussuhteissa samalla tavoin kuin niitä sovelletaan jäsenvaltioiden unionin oikeuden soveltamisalalla antamiin toimiin.

103 Tämän perusoikeuksien yleisen ulottuvuuden seurauksena on, kuten komissio myöntää, että tämä toimielin ei voi OLAFin perusoikeuksien vastaisesti hankkimien tietojen perusteella keskeyttää taloudelliselle toimijalle suoritettavia maksuja tai purkaa tällaisen toimijan kanssa tekemiään sopimuksia.

104 Lainsäädännöstä ilmenee myös, että kyseisen laitoksen eli OLAFin on noudatettava perusoikeuksia, kun se suorittaa sille annettuihin tehtäviin kuuluvia tutkimuksia.

105 Asetuksen N:o 883/2013 mukaan OLAFin suorittamissa tutkimuksissa on nimittäin kunnioitettava perusoikeuksia. Tämä velvollisuus perustuu kyseisen asetuksen johdanto-osan 51 perustelukappaleeseen.

106 Asetuksen N:o 2185/96 johdanto-osan 12 perustelukappaleessa taas todetaan, että ”paikan päällä suoritettavat tarkastukset ja todentamiset on toteutettava kyseessä olevien henkilöiden perusoikeuksia – – kunnioittaen”.

107 Esillä olevassa asiassa kantaja katsoo, että OLAF on jättänyt noudattamatta paikan päällä suorittamissaan tarkastuksissa ja todentamisissa perusoikeuskirjan 47 artiklaa, jonka mukaan unionissa yksityisillä on oltava käytettävissään tehokkaat oikeussuojakeinot tuomioistuimessa, mikä edellyttää muun muassa sitä, että heillä on riitatilanteessa oikeus julkiseen oikeudenkäyntiin riippumattomuuden ja puolueettomuuden takaavin edellytyksin.

108 Kantajan mukaan perusoikeuskirjan 47 artiklaa on rikottu siltä osin kuin OLAF on suorittanut paikan päällä tarkastuksia ja todentamisia ilman, että tämän laitoksen tutkijoiden mukana olisi ollut kansallisia poliisiviranomaisia, että sille olisi ilmoitettu oikeudesta vastustaa näitä toimia ja että kansallinen tuomioistuin olisi antanut tarkastuksiin ja todentamisiin etukäteen luvan.

109 Kahdesta ensimmäisestä kantajan esittämästä väitteestä on todettava, että kantaja ei ole esittänyt näyttöä perustelujensa tueksi eikä varsinkaan seikkoja, jotka osoittaisivat, että perusoikeuskirjan 47 artikla koskee kansallisten poliisiviranomaisten mukanaoloa sekä oikeutta saada tietää mahdollisuudesta vastustaa OLAFin suorittamaa toimea.

110 Riittää kun todetaan, kuten edellä 85–96 kohdassa on esitetty, että näihin toimiin sovellettavissa säännöissä ei aseteta OLAFin tutkijoille velvollisuutta ottaa yksittäistapauksen olosuhteissa kansallisia poliisiviranomaisia mukaan ja että näissä säännöissä ei anneta taloudellisille toimijoille, kuten kantajalle, oikeutta vastustaa näitä toimia eikä varsinkaan oikeutta saada tietää tällaisesta oikeudesta.

111 Kantajan esittämästä kolmannesta väitteestä on todettava, että kantaja ei ole esittänyt unionin yleiselle tuomioistuimelle seikkoja, jotka tukisivat ajatusta siitä, että esillä olevan tapauksen olosuhteissa velvollisuus hankkia tuomioistuimelta lupa voisi perustua yksityisen oikeuteen saada asiansa käsitellyksi tuomioistuimessa riippumattomasti ja puolueettomasti, varsinkin kun kantaja on yhtäältä voinut saattaa asian kansallisen tuomioistuimen käsiteltäväksi sen selvittämiseksi, voidaanko OLAFin kritisoitujen toimien yhteydessä hankkimia todisteita käyttää kantajaa vastaan kansallisella tasolla, ja toisaalta voinut saattaa asian unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, jotta unionin oikeusjärjestyksessä valvottaisiin komission kantajan kritisoimien toimien yhteydessä saamien tietojen perusteella toteuttamia toimenpiteitä.

112 On vielä huomattava, että OLAFin toimiin sovellettavien sääntöjen nojalla tarve saada tuomioistuimen antama lupa, kun siitä säädetään kansallisessa oikeudessa, koskee ainoastaan tapausta, jossa taloudellinen toimija on ilmaissut vastustavansa toimenpiteitä, jolloin OLAFin on pyydettävä virka-apua kansallisilta viranomaisilta, joiden on sovellettavien sääntöjen mukaan noudatettava kansallisen oikeusjärjestyksen sääntöjä.

113 Kuten erityisesti edellä 81 kohdassa on todettu, kantaja ei kuitenkaan ole vastustanut OLAFin paikan päällä suorittamia tarkastuksia ja todentamisia.

114 Kantaja vetoaa vielä siihen, että perusoikeuskirjan 53 artikla sisältää niin kutsutun vähimmäistakeita koskevan lausekkeen, jonka perusteella OLAFin pitäisi tutkimusten kuluessa noudattaa kansallisia säännöksiä, kun niissä annetaan yksityisille laajemmat takeet kuin unionin oikeudessa.

115 Tältä osin on huomattava, että oikeuskäytännön mukaan tätä määräystä ei voida tulkita siten, että siinä sallittaisiin jäsenvaltion estävän perusoikeuskirjan kanssa täysin yhdenmukaisten unionin oikeuden toimien soveltaminen sillä perusteella, että niissä ei oteta huomioon kyseisen valtion perustuslaissa taattuja perusoikeuksia (tuomio 26.2.2013, Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, 58 kohta).

116 Kuten unionin tuomioistuin on todennut, tämä oikeuskäytäntö perustuu periaatteeseen unionin oikeuden ensisijaisuudesta, joka on unionin oikeusjärjestyksen olennainen ominaisuus ja jonka seurauksena se, että jäsenvaltio vetoaa kansallisen oikeutensa säännöksiin, vaikka ne olisivat perustuslain tasoisia, ei voi heikentää unionin oikeuden vaikutusta tämän jäsenvaltion alueella (ks. tuomio 26.2.2013, Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, 59 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

117 Toisin kuin kantaja väittää, yksityiset saavat suojaa perusoikeuksien osalta OLAFin suorittamien tarkastusten ja todentamisten aikana, koska kyseisen laitoksen on noudatettava unionin lainsäädäntöä, jonka mukaan sen toiminnan on oltava näiden oikeuksien mukaista, ja koska komissio ei voi toteuttaa esillä olevassa tapauksessa kyseessä olevan kaltaisia toimenpiteitä tällaisten toimien kuluessa hankittujen tietojen perusteella, jos nämä toimet on toteutettu kyseisten oikeuksien vastaisesti, kuten edellä 103 kohdassa on todettu.

118 Näistä syistä kolmas kanneperuste on hylättävä.

*– Neljäs kanneperuste, jonka mukaan OLAFin tutkintakertomuksella ei ole vaikutusta H2020:n perusteella tehtyihin avustussopimuksiin*

119 Neljännellä kanneperusteellaan kantaja väittää, että toteuttaakseen H2020:n perusteella tehtyjä avustussopimuksia koskevia toimenpiteitä komissio ei voinut tukeutua selvityksiin tai todisteisiin, jotka OLAF oli hankkinut PC7:ään liittyvien hankkeiden täytäntöönpanoa koskevan tutkinnan yhteydessä.

120 On huomattava H2020:n yhteydessä tehtyjen avustussopimusten osalta, että komission toteuttamat toimenpiteet muodostuvat siitä, että se on lopettanut kantajan osallistumisen sopimukseen nro 645775 – Dragon Star Plus, kuten edellä 50 kohdassa on todettu.

121 On myös pantava merkille, että komission oikeuksiin ja velvollisuuksiin sen tekemän sopimuksen yhteydessä sovelletaan kyseisen sopimuksen määräyksiä.

122 Kyseessä olevan sopimuksen 50.3.1 kohdan m alakohdassa määrätään mahdollisuudesta lopettaa edunsaajan osallistuminen kyseiseen sopimukseen tapauksissa, joissa on kyse systemaattisista tai toistuvista virheistä, väärinkäytöksistä, petoksesta tai muiden sopimusten nojalla annettujen sitoumusten vakavasta laiminlyönnistä.

123 Tästä määräyksestä ilmenee, että komissio voi lopettaa kantajan osallistumisen kyseessä olevaan sopimukseen, kun tällaiset virheet, väärinkäytökset, petos tai sitoumusten vakava laiminlyönti ovat tapahtuneet sopimuksen täytäntöönpanossa, riippumatta siitä, mihin ohjelmaan tämä sopimus voidaan liittää, ja siis myös silloin, jos kyseisellä ohjelmalla ei ole tunnusta H2020.

124 OLAFin tutkimuksen mukaan kantaja on noudattanut menettelytapoja, jotka muodostuvat työaikalomakkeiden manipuloinnista ja liian suurten palkkojen maksamisesta, minkä seurauksena se on voinut rahoittaa tukikelvottomia toimintoja ja loukata voiton tuottamisen kieltävää periaatetta unionin talousarviota ja julkisuuskuvaa vahingoittavalla tavalla. Kyseisen tutkimuksen mukaan nämä menettelytavat ovat toistuneet usean vuoden pituisen ajanjakson kuluessa ja saaneet yleisen luonteen, koska kantajan johtaja sekä sen johtavassa asemassa olevat henkilöt ovat omaksuneet ne. Näissä olosuhteissa ne merkitsivät niiden komission käytettävissä olevien tietojen mukaan, joita kantaja ei ole riitauttanut unionin yleisessä tuomioistuimessa, kantajan PC7:n yhteydessä antamien sitoumusten vakavaa laiminlyöntiä, minkä seurauksena komissio täytti edellytykset sille, että kantajan osallistuminen kyseessä olevaan H2020:n yhteydessä tehtyyn sopimukseen voidaan lopettaa.

125 Tästä seuraa, että kantajan esittämä neljäs kanneperuste on hylättävä perusteettomana.

*– Viides kanneperuste, joka koskee suhteellisuusperiaatteen loukkaamista*

126 Viidennessä kanneperusteessaan kantaja väittää, että riidanalaiset toimenpiteet ovat suhteellisuusperiaatteen vastaisia.

127 SEU 5 artiklan 4 kohdassa vahvistettu suhteellisuusperiaate on unionin yleinen oikeusperiaate, jonka mukaan unionin toimielimet eivät saa ylittää niitä rajoja, jotka johtuvat siitä, mikä on tarpeellista niiden toiminnalla tavoitellun päämäärän toteuttamiseksi ja tähän soveltuvaa (tuomio 26.1.2017, Diktyo Amyntikon Viomichanion Net v. komissio, T-703/14, ei julkaistu, EU:T:2017:34, 156 kohta).

128 Oikeuskäytännön mukaan tämä periaate koskee kaikkia unionin toimintatapoja riippumatta siitä, ovatko ne sopimusluonteisia vai eivät. Sopimusvelvoitteiden täytäntöönpanon yhteydessä tämän periaatteen noudattaminen liittyy sopimuspuolten yleisempään velvollisuuteen panna sopimus vilpittömässä mielessä täytäntöön (tuomio 26.1.2017, Diktyo Amyntikon Viomichanion Net v. komissio, T-703/14, ei julkaistu, EU:T:2017:34, 157 kohta).

129 Esillä olevassa tapauksessa on tutkittava, onko komissio noudattanut tätä velvollisuutta toteuttaessaan riidanalaiset toimenpiteet käsiteltävänä olevaan oikeusriitaan liittyvän sopimuksen yhteydessä.

130 OLAFin hankkimien selvitysten ja todisteiden mukaan menettelytavat, joista kantajaa arvostellaan, muodostuvat työaikalomakkeiden manipuloinnista ja liian suurten palkkojen maksamisesta. Kuten edellä 124 kohdassa on todettu, näiden menettelytapojen perusteella kantaja on voinut rahoittaa tukikelvottomia toimintoja ja loukata voiton tuottamisen kieltävää periaatetta unionin talousarviota ja julkisuuskuvaa vahingoittavalla tavalla. Nämä menettelytavat ovat toistuneet usean vuoden pituisen ajanjakson kuluessa ja saaneet yleisen luonteen, koska kantajan johtaja sekä sen johtavassa asemassa olevat henkilöt ovat omaksuneet ne.

131 Komissio on kuullut kantajaa ennen kunkin riidanalaisen toimenpiteen toteuttamista. Kantaja ei ole kuitenkaan kyennyt näyttämään, ettei se ollut syyllistynyt väärinkäytöksiin, jotka tämä toimielin mainitsee yksityiskohtaisesti 7.10.2015 päivätyssä kirjeessään; tämä toimielin on vahvistanut nämä toteamukset ja täydentänyt niitä maksujen keskeyttämistä ja sopimusten purkamista koskevissa päätöksissään kantajan kirjallisissa huomautuksissaan esittämät perustelut huomioon ottaen sekä Redress II -lautakunnan PC7:n yhteydessä tekemissä päätöksissä ja sen jälkeen tehdyissä komission vahvistuspäätöksissä.

132 Kantaja ei ole kannekirjelmässä esittänyt kanneperustetta, jolla pyrittäisiin kyseenalaistamaan komission analyysin perusteltavuus, erityisesti siltä osin kuin kyse on sen käytännöstä arvioida johtavassa asemassa olevien henkilöiden todellisten työtuntien määrä liian suureksi ja sen käytännöstä vahvistaa henkilöstön työtunnit takautuvasti. Sen vaatimustensa tueksi esittämät perustelut eivät voi horjuttaa komission 7.10.2015 päivätyssä kirjeessään esittämiä väitteitä niistä väärinkäytöksistä, joihin kantaja on sen mukaan syyllistynyt.

133 Näitä menettelytapoja on tarkasteltava komissiolle asetettujen velvoitteiden ja erityisesti niiden velvoitteiden valossa, jotka perustuvat SEUT 317 artiklaan, jossa tämä toimielin velvoitetaan varmistamaan unionin varojen moitteeton hoito, ja SEUT 325 artiklaan, jossa unioni ja jäsenvaltiot velvoitetaan suojaamaan unionin taloudellisia etuja petolliselta menettelyltä ja muulta laittomalta toiminnalta.

134 Tässä yhteydessä on todettava, että riidanalaiset toimenpiteet toteuttaessaan komissio on halunnut estää sen, että kantajalle myönnetään uusia varoja unionin talousarviosta. OLAFin hankkimat tiedot viittasivat kantajan omaksumien kiellettyjen menettelytapojen toistuvuuteen ja yleiseen luonteeseen. Nämä tiedot saatuaan komissio saattoi perustellusti pelätä, että jos nämä uudet varat siirrettäisiin, niitä käytettäisiin kuten aikaisempia varoja, toisin sanoen sovellettavia sopimusmääräyksiä noudattamatta.

135 Kantaja esittää kirjelmissään kaksi väitettä tukeakseen kanneperustettaan, jonka mukaan suhteellisuusperiaatetta on loukattu.

136 Ensinnäkin kantaja väittää, että komission toteuttamista toimenpiteistä on päätetty ottamatta huomioon kantajan tekemän työn laatua, vaikka sen siihen asti tekemästä työstä toteutettujen teknisten tarkastusten mukaan se oli käyttänyt käyttöönsä saamiaan varoja taloudellisuuden, tehokkuuden ja moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti.

137 Kyseisillä kantajan mainitsemilla teknisillä tarkastuksilla oli eri tarkoitus kuin OLAFin tutkinnalla. Niissä pyrittiin arvioimaan älylliseltä kannalta kantajan komission myöntämillä varoilla suorittamia tutkimuksia. OLAFin tutkinnalla taas pyrittiin selvittämään, oliko unionilta saadut varat käytetty taloudelliselta kannalta sitomissääntöjen mukaisesti.

138 Kyseessä oleviin avustussopimuksiin sovellettavasta oikeudesta riippumatta komissiota sitovat SEUT 317 artiklan nojalla unionin varojen moitteettoman ja asianmukaisen hoidon periaatteet. Unionin avustusten myöntämisjärjestelmässä avustusten käyttöä koskevat säännöt, jotka voivat johtaa jo myönnetyn avustuksen keskeyttämiseen kokonaan tai osittain. Avustuksen saaja ei tällä perusteella saavuta minkäänlaista lopullista oikeutta saada koko avustuksen määrää, jos se ei noudata avustuksen edellytyksenä olevia ehtoja (ks. vastaavasti tuomio 22.5.2007, komissio v. IIC, T-500/04, EU:T:2007:146, 93 kohta).

139 Unionin avustusten myöntämistä sääntelevän perustavanlaatuisen periaatteen mukaan ainoastaan todellisuudessa syntyneitä menoja voidaan tukea. Jotta komissio voisi harjoittaa valvontaansa, tällaisten avustusten saajien on näin ollen osoitettava sellaisiin hankkeisiin kirjattujen kustannusten tukikelpoisuus, joita varten tällaisia avustuksia on myönnetty. Hankkeen toteuttamisen toteennäyttäminen ei riitä erityisen avustuksen myöntämisen perustelemiseksi. Tuensaajan on lisäksi esitettävä näyttö siitä, että ilmoitetut menot ovat aiheutuneet sille kyseessä olevan avustuksen myöntämiselle vahvistettujen edellytysten mukaisesti. Velvollisuus noudattaa vahvistettuja taloudellisia edellytyksiä on keskeinen sitoumus ja siten unionin avustuksen myöntämisedellytys (ks. vastaavasti tuomio 22.5.2007, komissio v. IIC, T-500/04, EU:T:2007:146, 94 kohta).

140 Kun otetaan huomioon OLAFin tutkintakertomuksessa esitetyt toteamukset kantajan toteuttamista käytännöistä sekä edellä mainitut oikeuskäytännön periaatteet, komission ei voida katsoa jättäneen noudattamatta suhteellisuusperiaatetta riidanalaiset toimenpiteet toteuttaessaan.

141 Toiseksi kantaja väittää suhteellisuusperiaatteesta esittämissään perusteluissa, että komissio on toiminut tavalla, jota ei voida hyväksyä, kun se on toteuttanut toimenpiteitä, jotka vaikuttavat kaikkiin kantajan ja komission välisiin sopimuksiin, vaikka kantajan mukaan kiellettyjä menettelytapoja oli todettu vain pienessä osassa tilanteita. Kantajan mielestä olisi ollut asianmukaisempaa ilmoittaa sille vaikeuksista ja pyytää sitä mukauttamaan työtehtäviä, joissa ilmeni tukikelvottomia menoja.

142 Tältä osin on huomattava, että komission toteuttamat ja kantajan kritisoimat toimenpiteet liittyvät asiayhteyteen, jossa tämä toimielin oli saanut todisteita laitokselta, jonka nimenomaisena tehtävänä on torjua unionilta peräisin olevien varojen väärinkäyttöä, ja että nämä todisteet osoittivat kantajan syyllistyneen näitä varoja käyttäessään vakaviin ja toistuviin petoksiin.

143 Tässä yhteydessä komissio on voinut ajatella, että jos keskeyttäminen rajoitettaisiin tiettyihin maksuihin tai jos vain osa sen kantajan kanssa tekemistä sopimuksista purettaisiin, unionin taloudellisia etuja ei turvattaisi riittävän tehokkaasti, mikä olisi vastoin edellä mainitussa SEUT 317 artiklassa sille asetettua velvollisuutta. Koska tutkimukset on suoritettu otosten pohjalta, yhden sopimuksen osalta todetut väärinkäytökset ovat voineet vaikuttaa komission luottamukseen sopimuskumppaniaan kohtaan ja saada sen kyseenalaistamaan kantajan osallistumisen kaikkiin sen kanssa tehtyihin sopimuksiin.

144 Tämän vuoksi kantajan esittämä viides kanneperuste, joka koskee suhteellisuusperiaatteen noudattamatta jättämistä, on hylättävä.

145 Näillä perusteilla kantajan ensimmäisen ja toisen vaatimuksensa tueksi esittämät viisi kanneperustetta on hylättävä.

*Kolmas ja neljäs vaatimus*

146 Kolmannella ja neljännellä vaatimuksellaan kantaja vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin velvoittaa komission maksamaan summat, joiden maksaminen on lainvastaisesti keskeytetty PC7:ään ja H2020:een liittyvien sopimusten perusteella, eli 607 404,49 euroa ja 226 688,68 euroa viivästyskorkoineen.

147 Kuten komissio myöntää, kantajalle on voinut sopimusten purkamista edeltävänä ajanjaksona aiheutua tukikelpoisia kustannuksia, joiden maksamista se voisi vaatia sovellettavien sopimusmääräysten mukaisesti.

148 On kuitenkin muistettava, että avustussopimuksiin perustuva unionin rahoitus ei merkitse palkkaa kantajan tekemästä työstä, vaan se on kantajan hankkeille myönnettävä avustus, jonka maksamiselle on asetettu sopimuksessa määritellyt tarkat ehdot. Unionin rahoituksella on tarkoitus kattaa ainoastaan tukikelpoisia kustannuksia, sellaisina kuin ne määritellään kyseessä olevissa sopimuksissa.

149 PC7:ään liittyvien avustussopimusten yleisten sopimusehtojen II.39 kohdan 1 alakohdassa määrätään, että jos sopimus puretaan, komission rahoitusosuudet rajoittuvat tukikelpoisiin kustannuksiin, jotka ovat aiheutuneet ja jotka on hyväksytty tosiasialliseen purkamisajankohtaan mennessä. H2020:een liittyvien avustussopimusten 50.3.3 kohdan b alakohdassa määrätään, että komissio tarkistaa säännönmukaisten kertomusten, loppukertomuksen ja maksujen suorittamista koskevan kertomuksen perusteella, että avustuksen saajan saamat maksut eivät ylitä unionin rahoitusosuutta (joka lasketaan soveltamalla korvausosuutta avustuksen saajan ilmoittamiin ja komission hyväksymiin tukikelpoisiin kustannuksiin) ja että ainoastaan avustuksen saajalle sopimuksen purkamiseen mennessä aiheutuneet kustannukset ovat tukikelpoisia.

150 Kantaja voi siten vaatia kyseisiä summia vain siltä osin kuin se osoittaa, että ne vastaavat tukikelpoisia kustannuksia, jotka ovat aiheutuneet ja jotka on hyväksytty sopimuksen tosiasialliseen purkamisajankohtaan mennessä.

151 Esillä olevassa tapauksessa kantaja ei kuitenkaan ole esittänyt tältä osin erityisiä todisteita tai perusteluja. Se on tyytynyt vaatimaan edellä 146 kohdassa mainittujen summien maksamista selittämättä, mitä ne vastaavat, ja esittämättä mitään perusteluja näille luvuille sopimusmääräyksissä asetettujen vaatimusten kannalta.

152 Tästä seuraa, että kolmas ja neljäs vaatimus on hylättävä perusteettomina ilman, että asiassa olisi tarpeen tutkia kantajan oikeussuojan tarvetta näiden vaatimusten esittämiseen.

*Seitsemäs vaatimus*

153 Seitsemännellä vaatimuksellaan kantaja vaatii ”toissijaisesti” unionin yleistä tuomioistuinta nimeämään asiantuntijan, jonka tehtävänä olisi riidanalaisia avustussopimuksia koskevan tilintarkastuksen suorittaminen, jotta voitaisiin määrittää niiden tukikelpoisten kustannusten summa, joita ei ole korvattu ja jotka pitäisi katsoa kiistatta maksettaviksi. Tätä vaatimusta on tulkittava siten, että unionin yleiselle tuomioistuimelle esitetään asian selvittämistoimen toteuttamista työjärjestyksen 91 artiklan e alakohdan nojalla.

154 On huomattava, että kantajan on sopimusvelvoitteidensa nojalla esitettävä näyttö menoistaan PC7:ään liittyvien avustussopimusten yleisten sopimusehtojen II.14 kohdan 1 alakohdassa ja H2020:een liittyvien avustussopimusten 6 kohdassa asetettujen näyttöä koskevien vaatimusten mukaisesti (tuomio 22.5.2007, komissio v. IIC, T-500/04, EU:T:2007:146, 104 ja 105 kohta; tuomio 17.6.2010, CEVA v. komissio, T-428/07 ja T-455/07, EU:T:2010:240, 141 kohta ja tuomio 5.10.2016, European Children’s Fashion Association ja Instituto de Economía Pública v. EACEA, T-724/14, ei julkaistu, EU:T:2016:600, 137 kohta).

155 Yksinomaan unionin yleisen tuomioistuimen asiana on arvioida, onko sen ratkaistavina olevissa asioissa käytettävissä olevia tietoja mahdollisesti tarpeen täydentää määräämällä esillä olevassa tapauksessa pyydetyn kaltaisia asian selvittämistoimia, joilla ei voida pyrkiä korvaamaan kantajan laiminlyöntiä asian selvittämisessä (ks. tuomio 16.7.2009, SELEX Sistemi Integrati v. komissio, C-481/07 P, ei julkaistu, EU:C:2009:461, 44 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Koska esillä olevassa tapauksessa

kantaja ei ole näyttänyt toteen summia, jotka sille pitäisi maksaa, pyydettyä asian selvittämistoimea ei ole syytä toteuttaa (ks. vastaavasti tuomio 9.11.2016, Trivisio Prototyping v. komissio, T-184/15, ei julkaistu, EU:T:2016:652, 102 kohta).

***Sopimussuhteen ulkopuoliseen vastuuseen perustuva vahingonkorvausvaatimus***

156 Viidennessä vaatimuksessaan kantaja vetoaa sopimussuhteen ulkopuoliseen komission vastuuseen.

157 Kannekirjelmässään kantaja väittää, että sille on aiheutunut sen maineeseen ja tilauskantaan liittyvää vahinkoa. Se ilmoittaa joutuneensa OLAFin toimittamien tietojen perusteella komission ennakkovaroitusjärjestelmän todentamisvaroituksen kohteeksi. Nämä tiedot on hankittu kantajan perusoikeuksien vastaisesti, mikä merkitsee oikeussäännön, jonka tarkoituksena on antaa oikeuksia yksityisille, riittävän ilmeistä rikkomista eli sitä, että asianomainen toimielin on selvästi ja vakavasti ylittänyt harkintavaltansa rajat.

158 Vastauskirjelmässään kantaja vaatii korvausta aineellisesta lisävahingosta, joka sille on aiheutunut komission virheestä sen käytettyä lainvastaisesti hankittujen todisteiden perusteella laadittua OLAFin kertomusta riidanalaisten toimenpiteiden toteuttamiseksi. Kantaja toteaa, että maksettavien summien maksamatta jättäminen vastaa sen kokonaisliikevaihdon huomattavaa pienenemistä, sillä yhtiön lähes koko liikevaihto kertyi komission ja sen virastojen rahoittamista hankkeista. Kantaja ilmoittaa myös, että sen konkurssiin asettaminen lisää aiheutunutta aineellista vahinkoa ja että ennakkovaroitusjärjestelmässä annettu poissulkemisvaroitus, jonka kohteena se on saneerausmenettelyn seurauksena, joka tapauksessa estää sitä saamasta uutta rahoitusta PC7:ään tai H2020:een liittyvien avustussopimusten perusteella.

159 Unionin yleisen tuomioistuimen esittämän kysymyksen seurauksena kantaja täsmensi istunnossa, että se rajoittaa komission virhettä koskevat perustelunsa siihen, että OLAFin tutkijat ovat rikkoneet kansallista oikeutta ja loukanneet perusoikeuksia 2.–5.12.2014 suoritettujen tarkastusten ja todentamisten aikana. Kantajan mukaan tämä virhe merkitsee sitä, että maksujen keskeyttämisen, sopimusten purkamisen ja uusien sopimusten tekemättä jättämisen vuoksi se ei ole kyennyt maksamaan velkojaan ja on tästä syystä asetettu konkurssiin. Tämä konkurssi, joka on vahingoittanut kantajan mainetta ja estänyt sen kaiken toiminnan jatkamisen lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä, on lisännyt kantajalle aiheutunutta aineellista vahinkoa.

160 Tässä yhteydessä on palautettava mieliin, että unioni on SEUT 340 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetussa sopimussuhteen ulkopuolisessa vastuussa elintensä lainvastaisesta menettelystä ainoastaan, jos seuraavat edellytykset täyttyvät: toimielimen moitittu toiminta on lainvastaista, vahinko on todella syntynyt ja toiminnan ja väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys (ks. tuomio 2.3.2010, Arcelor v. parlamentti ja neuvosto, T-16/04, EU:T:2010:54, 139 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

161 Kun otetaan huomioon näiden edellytysten kumulatiivisuus, silloin kun yksi näistä edellytyksistä jää täyttymättä, kanne on hylättävä (ks. tuomio 2.3.2010, Arcelor v. parlamentti ja neuvosto, T-16/04, EU:T:2010:54, 140 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

162 On myös huomattava, ettei se, että toimielin rikkoo jotakin sopimusehtoa, voi sellaisenaan synnyttää mainitulle toimielimelle sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta sellaista osapuolta kohtaan, jonka kanssa se on tehnyt mainitun ehdon sisältävän sopimuksen. Tällaisessa tilanteessa mainitun toimielimen syyksi luettava sääntöjenvastaisuus perustuu nimittäin yksinomaan sopimukseen ja sen sopimuspuolen asemassa – eikä missään muussa asemassa, kuten hallintoviranomaisena – antamaan sitoumukseen. Niinpä tällaisissa tilanteissa vetoaminen jonkin sopimusehdon rikkomiseen sopimuksen ulkopuoliseen vastuuseen perustuvan korvausvaatimuksen tueksi on todettava tehottomaksi (tuomio 18.11.2015, Synergy Hellas v. komissio, T-106/13, EU:T:2015:860, 149 kohta).

163 Ei voida kuitenkaan sulkea pois sitä, että unionin toimielin voi olla samanaikaisesti sopimusvastuussa ja sopimussuhteen ulkopuolisessa vastuussa johonkin sopimuskumppaniinsa nähden. Sellaisten toimielimen syyksi luettavien sääntöjenvastaisten menettelyjen, joista aiheutuu vahinkoa, jonka korvaamista voidaan vaatia sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun perusteella, luonnetta ei ole nimittäin määritelty ennakolta (ks. vastaavasti tuomio 23.3.2004, oikeusasiamies v. Lamberts, C-234/02 P, EU:C:2004:174, 59 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 18.12.2009, Arizmendi ym. v. neuvosto ja komissio, T-440/03, T-121/04, T-171/04, T-208/04, T-365/04 ja T-484/04, EU:T:2009:530, 65 kohta).

164 Jos toimielin on näin vastuussa usealla perusteella, edellytyksenä on kuitenkin, että yhtäältä kyseessä olevan toimielimen syyksi luettava sääntöjenvastaisuus merkitsee sopimusvelvoitteen lisäksi myös sille kuuluvan yleisen velvollisuuden noudattamatta jättämistä ja että toisaalta tällaisesta mainittuun yleiseen velvollisuuteen liittyvästä sääntöjenvastaisuudesta on aiheutunut muu kuin sopimuksen puutteellisesta täytäntöönpanosta seuraava vahinko (tuomio 18.11.2015, Synergy Hellas v. komissio, T-106/13, EU:T:2015:860, 150 kohta).

165 Nyt käsiteltävässä tapauksessa kantajan sopimussuhteen ulkopuoliseen vastuuseen perustuvan korvausvaatimuksensa tueksi esittämä väite, joka on esitetty tiivistetysti edellä 159 kohdassa, on päällekkäinen kantajan ensimmäisen ja toisen vaatimuksen yhteydessä esittämien sopimusvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevien väitteiden kanssa, eikä muunlaiseen kuin sopimuksen puutteellisesta täytäntöönpanosta aiheutuneeseen vahinkoon ole viitattu.

166 Tässä tuomiossa on joka tapauksessa todettu tarkasteltaessa kantajan ensimmäistä ja toista kanneperustetta, jotka se on esittänyt komission sopimusvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteensa tueksi, että edellä 159 kohdassa selostetut kantajan väitteet on hylättävä.

167 Koska kantaja ei siten ole kyennyt osoittamaan, että komissio olisi tehnyt virheen, joka voisi synnyttää sen vastuun, kantajan esittämä sopimussuhteen ulkopuoliseen vastuuseen perustuva vahingonkorvausvaatimus on joka tapauksessa perusteeton.

168 Kaiken edellä todetun perusteella kanne on hylättävä kokonaisuudessaan.

## Oikeudenkäyntikulut

169 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 134 artiklan 1 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska esillä olevassa tapauksessa kantaja on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut komission vaatimuksen mukaisesti, välitoimimenettelystä aiheutuneet kulut mukaan lukien.

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

**1) Kanne hylätään.**

**2) Sigma Orionis SA velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, välitoimimenettelystä aiheutuneet kulut mukaan lukien.**

Pelikánová Nihoul Svenningsen

Julistettiin Luxemburgissa 3 päivänä toukokuuta 2018.

Allekirjoitukset

# Sisällys

Asian tausta ..... 1

OLAFin suorittama tutkimus ..... 2

Komission toimet ..... 3

Kansalliset menettelyt ..... 3

Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset ..... 4

Oikeudellinen arviointi ..... 5

Sopimusvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva kanne ..... 5

Unionin yleisen tuomioistuimen toimivalta ..... 6

Sovellettava oikeus ..... 6

Tutkittavaksi ottaminen ..... 6

– Oikeussuojan tarve ..... 6

– Kannekirjelmän selkeyden ja täsmällisyyden puuttumista koskeva oikeudenkäyntiväite ..... 7

Ensimmäinen ja toinen vaatimus ..... 8

– Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee tutkintajaoston antaman tuomion oikeusvoimavaikutuksen huomiotta jättämistä ..... 8

– Toinen kanneperuste, joka koskee Ranskan oikeuden rikkomista ..... 9

– Kolmas kanneperuste, joka koskee perusoikeuksien loukkaamista ..... 13

– Neljäs kanneperuste, jonka mukaan OLAFin tutkintakertomuksella ei ole vaikutusta H2020:n perusteella tehtyihin avustussopimuksiin ..... 15

– Viides kanneperuste, joka koskee suhteellisuusperiaatteen loukkaamista ..... 15

Kolmas ja neljäs vaatimus ..... 17

Seitsemäs vaatimus ..... 18

Sopimussuhteen ulkopuoliseen vastuuseen perustuva vahingonkorvausvaatimus ..... 19

Oikeudenkäyntikulut ..... 20